

PANORAMA TRAVEL

Kirgisistan – nomadernes land

Sneklædte bjerge, grønne bakker med heste og jurter, der skyder op som kæmpe paddehatte i landskabet, eller "Centralasiens Schweiz" – bedre kan Kirgisistan næppe beskrives. På denne rejse kommer vi langt væk fra masseturismen, og vi svømmer i verdens næststørste bjergsø, Issyk Kul. Vi fravælger søens lidt kedelige nordside og prioriterer i stedet nogle af den gamle Silkevejs smukkeste strækninger og kommer tæt på lokalbefolkningen.

Rejsen er spækket med storslåede udsigter – grønne bakker, alpine landskaber, kløfter, bjergsøer – sågar verdens største valnøddeskov! Hos nomaderne bor vi i jurter og får et førstehåndsindtryk af de kirgisiske nomaders gæstfrihed og unikke levevis. Det meste af rejsen foregår i spektakulære bjergegne i 1500-2000 meters højde.

- *Nyd spektakulære landskaber i "Centralasiens Schweiz"*
- *Svøm i verdens næststørste bjergsø*
- *Bo i jurter som kirgisiske nomader*
- *Oplev en jagtdemonstration med kongeørn*
- *Gå en tur i verdens største valnøddeskov*
- *Oplev folkelivet og traditionerne i Arslanbob*
- *Nyd stilheden og vidderne ved bjergsøerne Son Kul og Sary Chelek*
- *Bliv klogere på Centralasiens historie efter Sovjetunionens kollaps*

PANORAMA TRAVEL

Dag 1: Afrejse fra København til Bishkek

Vi flyver fra København til Kirgisistans hovedstad, Bishkek, hvor vi ankommer tidligt næste morgen.

Måltider inkluderet: på flyene

Dag 2: Ankomst til Bishkek og byrundtur

Vi ankommer til Bishkek og kører til hotellet (30 min), tjekker ind og hviler nogle timer. Vi mødes igen til frokost og introduceres til det kirgisiske køkken. Blandt de klassiske retter finder vi fx *manti* (dumplings eller store ravioli), *kuurdak* (stegte kødstykker) og *lagman* (krydret nudelsuppe). Herefter er det blevet tid til en byrundtur i hovedstaden.

Bishkek ligger i Chuy-dalen i 800 meters højde for foden af den snedækkede bjergkæde Kyrgyz Ala-Too. Det er en moderne og sovjetpræget by med brede boulevarder og store bygningsværker uden dog at være grå og kedelig. Vi skal se et par af de store pladser og parker, historisk museum, "Det Hvide Hus" samt basaren. Undervejs hører vi om sagnhelten Manas, der ifølge legenden samlede de 40 kirgisiske stammer til ét folk.

Manas spiller en afgørende rolle for Kirgisistans nationalforståelse. Hans epos findes i dag i mange versioner, som er blevet nedskrevet af forskellige sangere og digtere. Den længste version stammer fra en af de sidste mestersangere, Saiakbai Karalaev (1894-1971), hvis epos består af ikke mindre end 500.000 linjer. Dermed er det 18 gange længere end Homers "Iliaden" og "Odyseen" tilsammen.

Måltider inkluderet: morgenmad, frokost og aftensmad

Overnatning på hotel i Bishkek (800 moh).

Dag 3: Bishkek – Issyk Kul – Bokonbayevo (270 km, 5 timer inkl. stop)

Efter morgenmaden sætter vi kursen østpå mod søen Issyk Kul. Efter cirka halvanden times kørsel ankommer vi til byen Tokmok og Burana-tårnet, som blev bygget i det 11. århundrede. Tårnet er et af Kirgisistan få historiske mindesmærker og var sandsynligvis en gammel minaret i Balasagun, der var en vigtig handelsby på Silkevejen. Fra det 10. århundrede var den hovedstad i Karakhanid-khanatet, indtil den blev erobret af mongolerne i 1218 og jævnet med jorden.

Burana-tårnet var oprindeligt 45 meter højt, men adskillige jordskælv i tidens løb har ødelagt tårnet og reduceret højden til de nuværende 24 meter. Tårnet er fint restaureret, og fra toppen er der en fin udsigt over dalen. Et lille museum fortæller om karakhaniderne, og der sælges filt og kunsthåndværk fra en jurt ved siden af museet. På græssletten udenfor kan vi betragte en fin samling *balbals*, som er gamle gravsten med indgraverede ansigter af faldne soldater.

Efter besøget fortsætter vi til Issyk Kul, der med sine 6236 kvadratkilometer er verdens næststørste bjergsø (efter Titicaca i Peru/Bolivia). Søen er 182 km lang og op til 60 km bred. "Centralasiens Perle" ligger i den nordlige ende af Tien Shan-bjergene i 1600 meters højde. Issyk Kul betyder "varm sø" på kirgisisk, og selvom den er omgivet af sneklædte bjerge, fryser den aldrig – måske på grund af dens høje saltindhold.

I over 1500 år blev søen betragtet som hellig. I sovjet-tiden var Issyk Kul et populært ferie- og kursted, og i dag er søens nordkyst stadig populær om sommeren blandt rige kirgisere, russere og kazakher, der

PANORAMA TRAVEL

ankommer i dyre biler. Vandtemperaturen når op på ca. 20 grader i juli, og Issyk Kul fungerer som badestrand midt i bjergene, hvor der er meget langt til havet.

Vi kører langs søens sydlige bred og kommer til Bokonbayevo. Her skal vi bo i jurter, og det er en sjov og charmerende oplevelse – også selvom denne jurtlejr ikke hører til de mest traditionelle. Om eftermiddagen kan vi slappe af i jurtlejren, og der er mulighed for en dukkert i søen, hvis man har lyst.

Måltider inkluderet: morgenmad, frokost og aftensmad

Overnatning i jurter i Bokonbayevo (1800 moh).

Dag 4: Ørnejagt og videre til Kochkor (120 km, 2 timers kørsel)

Om morgenen skal vi være vidne til en af Centralasiens gamle, stolte traditioner. I Kirgisistan lever ørnejagten stadig, og man anvender den store og majestætiske Kongeørn (*aquila chrysaetos*). Vi får demonstreret en jagt, hvor der anvendes en snare, og det er en stærk og spændende oplevelse, når vi kommer helt tæt på. Der er mulighed for at holde ørnen bagefter.

Derefter fortsætter vi til Kochkor. Her bliver vi indkvarteret i gæstehus og spiser frokost. Om eftermiddagen skal vi prøve i fællesskab og sammen med et par lokale kvinder at lave et *shyrdak* (filttæppe).

Måltider inkluderet: morgenmad, frokost og aftensmad

Overnatning i gæstehus i Kochkor (1800 moh).

PANORAMA TRAVEL

Dag 5: Kochkor – Son Kul (140 km, 4–5 timer)

I dag lægger vi Issyk Kul bag os og har en smuk køretur foran os. Fra 1600 moh bevæger vi os gradvist op til Son Kul i 3000 meters højde. Den anden halvdel af turen går langsomt ad dårlig vej men med fantastiske udsigter. Son Kul er Kirgisistans højest beliggende bjergsø og ligger meget smukt omgivet af grønne bakker og sneklædte bjerge.

Nomaderne kommer til Son Kul om sommeren for at græsse deres dyr. Heste løber frit omkring, og får og geder græsser mellem jurterne. De næste to nætter skal vi sove i jurter som nomader i en forholdsvis traditionel jurtlejr. Jurterne deles af max. fire-fem personer, og de er udstyret med senge og varmeovne. Der uddeles ekstra tæpper efter behov, og i lejren findes basale bade- og toiletforhold.

Måltider inkluderet: morgenmad, frokost og aftensmad

Overnatning i jurter ved Son Kul (3000 moh).

Dag 6: Idyl og bjergenes stilhed ved Son Kul

Hele dagen er afsat til at nyde området omkring søen. Vi har god tid til at nyde det smukke landskab og komme tæt på nomadernes levevis. Son Kul er 29 km lang og 18 km bred og har altid været en af nomadernes foretrukne pladser om sommeren. Vi er langt væk fra civilisationens larm.

Der er ingen træer i miles omkreds, men i græsset findes edelweiss, og nervøse murmeldyr stikker hovedet op fra huller rundt omkring. Foruden de mange får og heste, som græsser rundt om lejren, tiltrækker søen adskillige arter vandfugle, og i bjergene lever både ræv, ulv og den sky og smukke sneleopard, som dog lettest ses om vinteren.

Dagene er oftest solrige med klart vejr og 15-20 grader, men som bekendt er vejret omskifteligt i bjergene, og det kan være blæsende, så en fleecetrøje eller vindjakke er god at have med. Om natten skal man være forberedt på, at det bliver koldt, og de fleste vil sikkert finde det kærkomment med en form for nattøj udover de tæpper, vi får udleveret.

Dagen er afsat til vandre- og rideture i området og afslapning i jurtlejren. Vi kan gå på jagt efter gamle helleristninger i bakkerne, og vi kan køre en kort tur til et udsigtspunkt. Vi kan også besøge en af nomadernes private jurter i nærheden og få et indblik i deres enkle liv og mærke deres gæstfrihed. Et kirgisisk ordsprog siger, at "gæster er sendt af Gud", så nomaderne lader ikke fremmede passere uden at byde dem ind for at smage på deres *kurut* (tørrede yoghurt-kugler) og nationaldrikken *kumis* (gæret hoppemælk).

Måltider inkluderet: morgenmad, frokost og aftensmad

Overnatning i jurter ved Son Kul (3000 moh).

PANORAMA TRAVEL

Dag 7: Son Kul – Kazarman (190 km, 6 timer)

Dagens etape går sydvest til Kazarman, som er en ret isoleret by (10.000 indbyggere). Langt det meste af Kirgisistan består af bjerge, og ruten byder på storslåede bjerglandskaber med kløfter og fine udsigter, som vi stopper for at nyde fuldt ud.

For at udnytte køreturen kan det være, at vi stopper ved et lille landbrug eller måske en biavler for at få et indblik i de lokales levevis. (Rejselederen vurderer, hvad der er tid til og mulighed for.)

Kazarman er et levn fra sovjettiden, og der lader ikke til at være sket meget i byen siden. Efter ankomst er der tid til at gå en tur i Kazarman eller slappe af.

Måltider inkluderet: morgenmad, frokost og aftensmad

Overnatning i privat hjem (home-stay) i Kazarman (1300 moh).

Dag 8: Kazarman – Arslanbob (240 km, 8 timer)

Vi begynder forholdsvis tidligt, da vi skal køre et godt stykke vej. Dagen byder på flere storslåede bjerglandskaber, og vi har fotostop undervejs. Om eftermiddagen ankommer vi til Arslanbob, som er kendt for at have verdens største naturlige valnøddeskove. Her produceres 1500 tons valnødder årligt.

Arslanbob er mere traditionsbunden og konservativ (religiøs) end de andre steder, som vi besøger på denne rejse. Lange bukser og dækkede skuldre tilrådes for ikke at stikke for meget ud i mængden, men det er dog ikke et krav.

PANORAMA TRAVEL

Måltider inkluderet: morgenmad, frokost og aftensmad

Overnatning i privat hjem (home-stay) i Arslanbob (1600 moh).

Dag 9: Hyggelige Arslanbob

Vi har igen en dejlig dag næsten uden kørsel. I stedet skal vi ud at strække benene. Om formiddagen går vi fra basaren til et vandfald lige i nærheden, som også er et populært udflugtsmål for de lokale. Det er et godt sted til at få en snak og et indblik i kirgisernes liv.

Eftermiddagen er afsat til en kort vandretur i valnøddeskoven, hvor vi også holder picnic. Skoven dækker et område på 11.000 hektarer og har fået tilnavnet "Kirgisistans kongelige skov". Skoven er meget gammel, og herfra sendtes valnødder til andre egne langs Silkevejen.

Måltider inkluderet: morgenmad, frokost og aftensmad

Overnatning i privat(e) hjem (home-stay) i Arslanbob (1600 moh).

Dag 10: Arslanbob – Sary Chelek (225 km, 5-6 timer)

Vi forlader Arslanbob forholdsvis tidligt og efter nogen tid svinger vi nordover igen. Her følger vi et stykke af den mægtige Naryn-flod, som har sit løb ind i Usbekistan, hvor den mødes med Syr-Darya, der har sit udløb i Aralsøen. Om eftermiddagen ankommer vi til landsbyen Arkit, der ligger ved indgangen til naturreservatet Sary Chelek.

Måltider inkluderet: morgenmad, frokost og aftensmad

Overnatning i gæstehus i Arkit (1350 moh).

Dag 11: Underskønne Sary Chelek

Naturbeskyttelsen af Sary Chelek begyndte i 1959, og i 1978 kom området under UNESCO som et såkaldt "World Biosphere Reserve". Det ligger i 1200-4250 meters højde og omfatter en kæde af syv bjergsøer, hvoraf den største er Sary Chelek. Navnet betyder "Gule Spand" og refererer sandsynligvis til den farve, som træerne omkring det blågrønne vand antager i det tidligere efterår.

Naturreservatet er et yndet udflugtsmål for kirgisere, og det er ikke svært at forstå hvorfor. Det er nemlig en af Kirgisistans naturperler. Søen Sary Chelek er forholdsvis lille (7½ km lang, 1½ km bred) og ligger med adgang til nåle-, frugt- og nøddeskov i knap 1900 meters højde. Reservatet er hjemsted for over 1000 plantearter, 160 fuglearter, 34 arter af pattedyr – heriblandt bjørn, los og sneleopard.

Vi har hele dagen til at udforske naturreservatet til fods. Vi går ad stier gennem bakkelandskabet mellem søerne, og der er smukke udsigter undervejs. Tempoet er adstadigt, og der er ruter af forskellig længde at vælge imellem. Hvis ikke man har lyst eller mulighed for at deltage i vandreturen, er der også mulighed for at slappe af ved søen (Sary Chelek) og gæstehuset.

Måltider inkluderet: morgenmad, frokost og aftensmad

Overnatning i gæstehus i Arkit (1350 moh).

PANORAMA TRAVEL

Dag 12: Sary Chelek – Chychkan (255 km, 6 timer)

Efter morgenmaden er der tid til at slentre en tur gennem landsbyen, inden vi kører videre til Chychkan. Dagen byder endnu engang på storslåede landskaber fra bussen. Vi følger fortsat Naryn-floden og kommer til det store Toktogul-vandreservoir, som vi skal rundt om.

I området findes den smukke Chychkan-kløft, som gennemskæres af hovedvejen fra Osh til Bishkek, og som har en gennemsnitsdybde på 2200 meter. Kløftens sider er dækket af skov, og i bunden er en flod, som løber ud i Toktogul-reservoiret. Chychkan er desuden berømt for sin honning, som får sin sødme og velduft fra kløftens mange blomster og urter.

Hen ad eftermiddagen ankommer vi til Chychkan. Hvis der er tid, kan vi gå en tur.

Måltider inkluderet: morgenmad, frokost og aftensmad

Overnatning i gæstehus i Chychkan (2200 moh)

PANORAMA TRAVEL

Dag 13: Retur til Bishkek

Vi kører tilbage mod Bishkek. Turen går gennem den smukke Suusamyrdal og op over passet Too-Ashu (3200 m) med uforglemmelige udsigter undervejs. Fra passet kører vi de sidste 140 kilometer til Bishkek.

Måltider inkluderet: morgenmad, frokost og aftensmad

Overnatning på hotel i Bishkek (800 moh).

Dag 14: Hjemrejse

Efter morgenmaden kører vi til lufthavnen og flyver hjem.

Måltider inkluderet: morgenmad

Pris: se panoramatravel.dk

Prisen inkluderer

- Fly København – Bishkek retur
- Hotelpakke STANDARD+: 4* hotel i delt dobbeltværelse i Bishkek. Derudover private hjem (home-stay), gæstehuse og jurtlejr (her kan enkeltværelse ikke garanteres).
- Alle entréudgifter ifølge program
- HELpension
- Flaskevand på busturene
- Transport i egen minibus med aircondition
- Dansk rejseleder
- Engelsktalende lokalguide

Ikke inkluderet

- Afbestillings- og rejseforsikring
- Drikkepenge til lokale guider og chauffører
- (Enkeltværelsestillæg)

Praktiske oplysninger

Passet skal være gyldigt 6 måneder efter hjemrejse.